

AKADEMIK BRANIMIR GUŠIĆ

(Povodom sedamdesete godišnjice života)

Dana 6. travnja 1971. godine navršio je naš istaknuti znanstveni radnik sa područja antropogeografije i medicinske geografije akademik i sveučilišni profesor dr Branimir Gušić svoj sedamdeseti rođendan. Jubilarac spada u red osnivača Geografskog društva Hrvatske i kao njegov aktivan član surađuje u društvu već treći decenij. Stoga je neophodno da se ovom prilikom bar ukratko istaknu neke bitnije značajke njegovog znanstvenog rada i pruži uvid u bibliografiju njegovog geografsko-publicističkog rada.

Akademik Branimir Gušić rodom je Zagrepčanin. Tu je završio škole i sve sveučilišne nauke. Već kao srednjoškolač počeo se zanimati za prirodne znanosti, napose za botaniku i zoologiju, ali u tim strukama nije našao odgovarajuće mentore u radu. Studirao je medicinu i iza diplome (31. svibnja 1926) ostaje na Ušnoj klinici u Zagrebu, gdje je doskora bio postavljen za asistenta, a poslije habilitacije za docenta. Značajno je, da liječnik i nastavnik na Medicinskom fakultetu Branimir Gušić i pored svoje osnovne struke, medicine, ostaje i

dalje vjeran svom prvotnom interesu za prirodu i čovjeka u najširem smislu. Kao strastveni planinar i alpinista od najranije mladosti upoznaje on na svojim brojnim ekurzijama do tada malo poznate terene naših Dinarskih planina. Tu ga je privukao zajednički interes kao liječnika i prirodoslovca. Početna terenska istraživanja vremenom su evoluirala, skrećući sve više prema antropogeografiji i historiji. Da bi za takve studije stekao potrebno obrazovanje odlučuje se za studij geografije i historije na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, gdje 1928. godine stiče doktorat iz sveukupno filozofije na osnovi obranjene disertacije pod naslovom »Geneza i elementi mljetske seljačke kuće«. Ova je disertacija objavljena pod naslovom »Mljet — antropogeografska istraživanja« isprva u Narodnim starinama, a kasnije kao 14. knjiga Etnološke biblioteke u Zagrebu.

Kroz studij geografije Branimir Gušić je došao u vezu sa tada najistaknutijim našim stručnjacima iz ove struke. Osobito je za njega bio koristan doticaj i suradnja sa tadašnjim prvakom jugoslavenskih geografa profesorom Jovanom Cvijićem u Beogradu, gdje je bio pozivan da drži predavanja u Srpskom geografskom društvu. Sa velikim, njemu svojstvenim radnim elanom, profesor Branimir Gušić se vanredno brzo počeo razvijati u stručnjaka specifične znanstvene fizionomije. U tom pogledu treba istaknuti, da se njegov cjelokupni znanstveni opus kao stručnjaka antropogeografa ne može dovoljno ocijeniti ni razumjeti ako se izuzme njegovo medicinsko i ostalo obrazovanje. U svim radovima profesora B. Gušića očituje se, kao po nekom pravilu, jedan široko zacrtani pristupni interes zadanoj problematici. Iz njegove žive riječi, kao i pisanih radova zrači uvijek jedna njemu svojstvena nota, jedan humani interes, uvijek usmjeren na dobro čovjeka i šire zajednice. Profesor B. Gušić kao liječnik i geograf, usto obrazovan kao historičar, biolog i etnolog ima mogućnost da antropogeografskoj problematici naših krajeva prilazi sa tolikom širinom kakva je upravo svojstvena njegovom radu.

Bitna značajka u antropogeografskom radu profesora Branimira Gušića sastoji se u njegovom upravo golemom terenskom iskustvu. Kroz decenije je zajedno sa svojom suprugom etnologom Marijanom obilazio naše najviše i najteže pristupačne dijelove Dinarskih planina i odavle donosio novosti, koje prije njih nitko nije poznao. Ekurzije na Durmitor, Prokletije, Komove, Maglič, Leliju, Sarplaninu, Pind, Rodope i Olimp, bile su u svoje vrijeme prava znanstvena i turistička atrakcija. Rezultati toga rada očitovali su se u nizu putnih izvještaja i znanstvenih studija. Publiciranjem sve većeg broja priloga, koji tretiraju odnos rasprostriranja bolesti u određenim regijama, profesor Branimir Gušić postaje osnivač naše medicinske geografije. Već u to doba stekao je on glas vrsnog poznavaoa naše zemlje i čitavog Balkanskog poluotoka. Tu je on obišao gotovo svaku karakterističniju regiju, svaku višu planinu, pa i najneznatnija sela, a od svuda je donosio obilnu građu svake vrste. Njegova zbirka fotografija rasla je iz godine u godinu i to je po svoj prilici danas naša najpotpunija geografska fototeka. Sa iskustvima na terenu rastao je, dakako, i interes o zakonitostima uočene problematike. U svrhu što dubljeg ulaženja u te zakonitosti, trebalo je stalno posezati za bogatom stručnom literaturom. Znanje se uvijek iznova moralo dopunjavati, proširivati i usavršavati. I u tom pogledu je profesor Branimir Gušić znao naći pravu mjeru. Kupovao je neumorno knjige i čitajući sticao nova znanja. Golema privatna biblioteka jubilarca najbolji je dokaz znanja, interesa i znanstvenog razvitka njezinog vlasnika.

Godine okupacije profesor Branimir Gušić proveo je većim dijelom na prisilnom radu u Njemačkoj. To su godine, koje su mu zbog općih prilika nametnule prekid u svakom znanstvenom radu. Ali odmah po oslobođenju naše zemlje profesor Gušić se ponovo uključuje u svoje ranije zvanje. Sada preuzima katedru otorinolaringologije i upravu Ušne klinike Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Prilikom poslijeratne reorganizacije Ju-

goslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu izabran je za redovnog člana u razredu za prirodne i medicinske znanosti, a na prvoj skupštini Akademije izabran je za njezinog generalnog tajnika. Poslijeratno djelovanje akademika Branimira Gušića vanredno je bogato, sadržajno i uspješno. On je iza smrti akademika Dragutina Boranića predsjednik najstarijeg akademijinog Odbora za narodni život i običaje Južnih Slavena, urednik je njegovog Zbornika, jedan je od osnivača Odbora za krš i član Savjeta mnogih Akademijinih institucija. Sada je i član Predsjedništva naše Akademije.

U poslijeratnom antropogeografskom radu akademika Branimira Gušića značajno je, da je on i u tom vremenskom periodu ostao i dalje vjeran svom ranijem radnom terenu, tj. našim dinarskim područjima. Često isticana činjenica, da u lečnosti akademika Gušića imamo danas najboljeg poznavaoa našeg dinarskog planinskog prostora i njegovog čovjeka-gorštaka, postaje u najnovijem vremenu sve očitija. Ovu konstataciju potvrđuju njegovi brojni radovi i predavanja u kojima je on na njemu svojstven način znao učiti u najsloženije probleme Dinarida, vodeći čitaoca ili slušaoca kroz fakte terenskih činjenica. Njegovi pogledi ili zaključci uvijek su postavljeni na temeljitoj analizi aktualnog stanja, vanrednom poznavanju prošlih zbivanja, te aplikativnoj noti suvremenih potreba i stanovišta naše zajednice. Širinom pristupa svakom znanstvenom objektu on impresionira bilo kao pisac ili predavač. Još više se doimlje njegov uvjerljiv, logičan i racionalan put vođenja čitaoca ili slušaoca kroz nepoznate prostore i vremena. Svaki i najmanji detalj u terenu zna on iskoristiti i po potrebi ugraditi u cjelovitost zamišljene kompozicije. Vremenski slijed događaja ili prilika u određenom terenu njegove su najomiljenije teme. U tom pogledu dolazi do izražaja njegovo suvremeno vladanje sa historijskom znanosti, pomoćnim historijskim disciplinama a napose arheologijom. Od njegovih poslijeratnih radova vrijedno je posebno istaknuti dva, a to su rasprave »Čovjek i krask« i »Naše primorje«. U

oba navedena rada dao je akademik Gušić svojevrsnu sintezu svoga gotovo 50-godišnjeg znanstvenog rada. U tim radovima autor nas živo i uvjerljivo vodi našim kraškim dinarskim terenima i to od prvih faza postpleistocena, slijedeći u stopu tragove života ovdašnjih gorštaka, isprva kao nomada sabirača, pa kasnije kao lovaca uzgojivača stoke i konačno stočara nomada. Oba ova rada napisana su sa toliko logičnosti, terenske vjerodostojnosti i s obilnim literalnim pomagalicama, da će još dugo vremena važiti kao kapitalni i klasični radovi za svaki budući zahvat oko iste teme.

Posebno omiljela područja interesa akademika Branimira Gušića u poslijeratnom njegovom radu jesu Velebit, Prokletije, otok Mljet, Plitvička jezera i Lika.

Prostrani i teško dostupni planinski masiv Prokletija ima danas u akademiku Gušiću svog najboljeg poznavaoa. U nizu svojih radova o ovim planinama vodi nas naš jubilarac kroz bespuća ovog gorskog kraja osvjetljavajući ga gotovo sa sviju stanovišta, od geomorfologije, glacijacije, do etnografije i historije ovdašnjeg naseljenja. Sve su to redom pionirski radovi, prvi i jedini svoje vrste u nas.

Drugi omiljeni teren rada akademika Gušića je Velebit, njegovo primorje i podgorje. Na tom području rada kroz gotovo 45 godina razvio se on u pravog »velebitologa«. Tu on poznaje svaki kuk, svaku dulibu i svaku snježnicu. Depulaciju Velebita i njegovih podnožnih naselja prati gotovo iz godine u godinu, a arhivskim i arheološkim studijem uspio je ovaj kraj osvjetliti od predrimskih vremena sve do najnovije prošlosti. Niz svojih ranijih velebitskih studija sa najnovijim zapažanjima vjerojatno će akademik Gušić u skoroj budućnosti sjediniti u jednu cjelovitu monografiju i tako dati svoju konačnu riječ o ovoj tako osebujnoj, upravo jedinstvenoj hrvatskoj planini.

Otok Mljet je također stalna sfera interesa akademika Gušića. To je vjerojatno uslovljeno dvostrukom činjenicom: ovaj naš jadranski otok bio je objekt njegove doktorske disertacije i zbog toga, što

je ovaj otok doista posebno jedinstven u sklopu našeg jadranskog arhipelaga. Da je zapadni dio ovog otoka u novije vrijeme proglašen za nacionalni park, zasluga je također našeg jubilarca.

Daljnji objekti njegovog interesa jesu Lika i Plitvička jezera. Niz godina proučavao je lička sela u podnožju Velebita, a posljednjih godina puno se zanimao sa zaštitom Plitvičkih jezera, okolicom Nina i Biograda. Zaštita prirode općenito, zatim neekonomično gospodarenje našim šumama, a napose u kraškim terenima, zauzimaju u njegovom radu također istaknuto mjesto.

Na kraju treba naglasiti da akademik Branimir Gušić i danas kao sedamdesetgodišnjak spada u red naših najaktivnijih znanstvenih radnika čija se riječ i pisano slovo pojavljuju na najeminentnijim našim i stranim znanstvenim skupovima ili edicijama. Svi njegovi nastupi pokazuju uvijek i bez izuzetka vanredno široko znanje i neposredan humanistički interes za čovjeka i društvo u kojem živimo. Istinski oduševljen za znanstvena načela, ujedno je nepomirljiv prema svemu što odudara od konstruktiv-

nih težnji za sveopći napredak. Taj principijelni stav akademik Gušić pronosi kroz život dosljedno već decenijama i to je najljepša karakterna osobina njegovog značaja. Uvijek je otvoren, pristupačan, iskren i spreman da svakom kome može pomogne. Svoje opsežno znanje ne čuva za sebe, već ga bogato prenosi na mlade. To je sretna okolnost, veliko zadovoljstvo i ponos njegovih učenika i mladih suradnika.

Sedamdeset godina života akademika Branimira Gušića nije stoga samo jedan lični životni jubilej. To je godišnjica, koja se jasno reflektira kroz prošlost naše struke, to je jubilej naše antropogeografske znanosti i svijetao poticaj mladima da produže putovima svojih istaknutih učitelja. Znanstveni opus akademika Gušića zahtijevao je sigurno jedan osebujan život, pun pokreta i stalnih napora, ali koji je isto tako sigurno donosio svojevrsno zadovoljstvo i mir. Danas, kada slavimo sedamdesetgodišnjicu našeg jubilarca nameću nam se pred oči značaj i domet njegovog rada uz napomenu, da radna njegova vitalnost obećava i u buduće još niz vrijednih i za našu struku korisnih priloga.

Bibliografija radova akademika Branimira Gušića

1. Antropogeografski i ostali publicistički radovi

1. Ein Beitrag zur Schmetterlingsfauna Kroatiens. Glasnik Hrv. prirod. društva, Zagreb, god. XXIX, str. 290, 1917.
2. Nova nalazišta *Primulae auriculae* L. u Hrvatskoj. Glasnik Hrv. prirod. društva, Zagreb, god. XXX, str. 157, 1918.
3. Ein Beitrag zur Rophalocerenfauna Sloveniens. Glasnik Hrv. prirod. društva, Zagreb, god. XXXIII, 1921.
4. Smučevska tura na Vel. Planinu. Planinski vestnik, Ljubljana, god. XXI, str. 156, 1921.
5. Lička Plešivica. Planinski vestnik, Ljubljana, god. XXI, str. 59, 1921.
6. Na smučima po Medvednici. Planinski vestnik, Ljubljana, god. XXI, str. 156, 1921.
7. Ein Beitrag zur Rophalocerenfauna Serbiens. Verhandlungen der zoologisch-botanischen Gesellschaft, Wien, str. 11, 1921.
8. Über einige neue oder wenig bekannte mitteleuropäische Melitae Formen. Zeitschrift für wissenschaftliche Insektenbiologie, Bd. XVII, str. 95, 1922.
9. Proljeće u Karavankama. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XVIII, str. 34, 1922.
10. Proljetni uspon na Grintovec (2558 m). Hrvatski planinar, Zagreb god. XVII, str. 77, 1922.

11. Duž južnoga Velebita. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XIX, str. 49-81, 1923.
12. Medvednica. Planinarski kalendar za god. 1924, Zagreb I, str. 41, 1923.
13. Samoborske gore. Planinarski kalendar za god. 1925, Zagreb II, str. 47, 1924.
14. Dabri. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XX, str. 75, 1924.
15. Medvednica — planinarski vodič, Zagreb, 1924.
16. Sa skijama na Risnjaku. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXI, str. 37, 1925.
17. Samarske i Kolovratske stijene. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXII, str. 1, 1926.
18. Duž sjevernoga i srednjega Velebita. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXII, str. 71, 1926.
19. Pogledi na Durmitor. Svijet, Zagreb, god. II, str. 430, 1927.
20. Foča. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXIV, str. 4, 1928.
21. Vratnice. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXIV, str. 89, 1928.
22. U hercegovačkim planinama (In memoriam Maksimu Mandlu, +Uskrs 1927). Jutarnji list, Zagreb, 7. 4. 1928.
23. Oruđe mljetskih ribara. Lovačko-ribarski vjesnik, Zagreb, 1928.
24. »Durmitorska zbirka« Etnografskog muzeja u Zagrebu. Svijet, Zagreb, god. V, str. 631, 1930.
25. Durmitor. Življenje in svet, Ljubljana, knj. 7, št. 25, str. 544, 1930.
26. Starinsko ruho na otoku Mljetu. Narodna starina, Zagreb, 1930.
27. Antropogeografski osnovi u razvitku Zagreba. Zbornik radova na III kongresu slovenskih geografa i etnografa u Jugoslaviji, Beograd, str. 23, 1930.
28. Kako je Mliet pripao Dubrovačkoj Republici. »Iz Dubrovčke prošlosti«. Zbornik u čast M. Rešetara, Dubrovnik, str. 47, 1935.
29. Mljet. Antropogeografska ispitivanja. Etnološka biblioteka, Zagreb, sv. 14, 1931.
30. U čaru Bioča, Maglića i Volujaka. Hrvatski planinar, Zagreb, god. XXIII, str. 76, 1932.
31. Dinarske planine. Planinski vestnik, Ljubljana, str. 47, 1932.
32. Na ostrové Mljetu. Narodná Listy, Praha, 29. června, roč. 72, číslo 179, 1932.
33. Dve zajimava dinarska horstva (Prokletije a Durmitor). Čehoslovačko-jugoslavenska revija, br. 9—10, str. 375, 1932.
34. Mljet, biser Jadrana. Jadranska straža, god. X, str. 162 i 197, 1932.
35. In der Prutaš Nordwand. Österreichische Alpenzeitung, Wien, Folge 1122, str. 188, 1932.
36. O geografskoj terminologiji. Odgovor g. dr I. Krajaču na članak »Planinarsko nazivlje« štampan u »Hrvatskom planinaru«. Novosti, Zagreb, 8. aprila, br. 98, 9. aprila, br. 99, 10. aprila, br. 100, i 12. aprila, br. 102, 1933.
37. Gusle i lijerica na Mljetu. Narodna starina, knj. XI, sv. 27, str. 67, 1933.
38. Danas je Durmitor otvorena zemlja. Monografija o Durmitoru i okolini, Beograd, str. 5, 1934.
39. Kako je Mile izgubio sina. Narodni napredak, Zagreb, god. VI, str. 42, 1934.
40. Z Prokletiji-Bješkat e Nemuna. Sbornik Česko-slovenske společnosti zemepisne, Praha, roč. XXXX, str. 1—2 a 3—4, 1934.
41. Geneza i elementi mljetske seoske kuće Građevinski vjesnik, Zagreb, str. 161, 1934. i 16, 1935.
42. Ze staré Hercegoviny na Durmitor. Čehoslovensko jihoslovenska Revue, Praha, 1935.
43. O alpinizmu u Zetskoj banovini. »Durmitor, njegove lepote i prirodno bogatstvo«, Nikšić, str. 30, 1935.
44. U Bieliču. Planinski vestnik, Ljubljana, str. 146 i 172, 1935.
45. Na Bijedu. Jadranski dnevnik, Split, 24. decembra, god. III, str. 320, 1935.
46. In the mountains of Jugoslavia. Jugoslavenski rotar, Sušak, March str. 18, 1936.
47. Jablanica na Neretvi. Jadranski dnevnik, Split, god. III, 11. aprila, 1936.
48. Današnja Hercegovina. Nova Evropa, knj. XXIX, str. 202, 1936.

49. Raseljavanje planina u Bugarskoj, Nova Evropa, knj. XXIX, str. 356, 1936.
50. Na Novilju. Jadranski dnevnik, Split, god. III, br. 240, 24. dec. 1936.
51. Brusnik. Jadranski dnevnik, Split, god. IV, 24. dec. 1937.
52. Kako se kod nas piše istorija (Posmatrači s »Kalemegdana«). Nova Evropa, knj. XXXI, str. 210, 1938.
53. Durmitor (s B. Cerovićem). Turistički vođ. Beograd 1938.
54. Prilog morfologiji Prokletija. Glasnik Hrv. prirod. društva, Zagreb, god. XLIX-L, str. 116, 1938.
55. Iz istočnih Prokletija. Priroda, Zagreb, god. XXIX, br. 5, str. 143, 1939.
56. Skolj Jabuka. Priroda, Zagreb, god. XXIX, knj. 10, str. 289, 1939.
57. Sv. Ivan na Gori u Lici. Lički kalendar za 1941, Zagreb, 1941.
58. Ivan Petrović Pavlov. Priroda, Zagreb, god. 33, str. 105, 1946.
59. Iz Albanije. Kalendar Prosvjete za 1948, Zagreb, str. 159, 1947.
60. Naučna ekskurzija u sjevernoalbanske planine. Ljetopis JAZU, knj. 55, 1949, 93.
61. Dr. Julius Kugy i Trenta. Naše planine, god. V, str. 71, 1953.
62. »Prije četrdeset godina«. Naše planine, god. VIII, str. 74, 1956.
63. L'Homme et la côte yugoslave adriatique, Congrès International d'Hydroclimatisme, Opatija, 1954, Beograd, vol. I, str. 27, 1956.
64. Čovjek i Kras. »Krš Jugoslavije«, Zagreb, knj. X, str. 23, 1957.
65. Otok Mljet, naš novi nacionalni park. Predavanja u Jugoslovenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Zagreb, sv. 17, 1958.
66. Dabri, antropogeografski prikaz. »Dabri i susjedna sela Srednjega Velebita«. Institut za medicinska istraživanja JAZU, Zagreb, str. 15, 1959.
67. Kras ili Krš (s M. Gušić). »Krš Jugoslavije«, Zagreb, god. 2, str. 5, 1960.
68. Nacionalni park Velika Paklenica i mogućnost njegove društvene funkcije (s B. Kesićem). Ljetopis Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, str. 333, 1960.
69. Bieshka ę Krasniqës — Krasničke planine. Priroda, Zagreb, knj. XLII, br. 10, str. 385, 1960.
70. Kalendar prokletijskih pastira. Zbornik za narodni život i običaje JAZU, Zagreb, knj. 40, str. 169, 1962.
71. Naše Primorje (historijsko-geografska studija). Pomorski zbornik JAZU, Zagreb, str. 19, 1962.
72. Brada u Prokletijama. Naše planine, god. 16, str. 49, 1964.
73. Zdravstveni turizam u Jugoslaviji. Naše zdravlje, god. 11, str. 280, 1964.
74. Manastir na Crnoj Rijeci. Naše planine, god. 16, str. 145, 1964.
75. »Pečki put«, najviši prijelaz preko Prokletija. Zbornik za narodni život i običaje JAZU, Zagreb, sv. 42, str. 573, 1964.
76. Opća geografska problematika Primorja. Geografski zbornik VII kongresa SFRJ, Zagreb, str. 105, 1964.
77. »Omer Campara«. Naše planine, Zagreb, god. 18, str. 3, 1966.
78. Gdje je granica sječe naših šuma? Hortikultura, Split, god. 33, str. 3, 1966.
79. Opseg zaštite prirode kod nas. Zagreb, Priroda, knj. LIII, str. 161, 1966.
80. Nacionalni park Mljet. Priroda, Zagreb, knj. LIII, str. 174, 1966.
81. Uvod u Planine Jugoslavije. Izdanje Mladost, Zagreb, 1967.
82. Visovi Crne Gore. Planine Jugoslavije. Izdanje Mladost, Zagreb 1967. (isto u slovenačkom i njemačkom izdanju).
83. Zaštita prirode i mi. Hortikultura, Split, sv. 34, str. 1, 1967. (isto u Prirodi, god. LV, str. 97, 1968).
84. Plitvička jezera i njihova zaštita. Naše planine, Zagreb, god. XXI, str. 79, 1969. (Preštampano kao referat Republičkog zavoda za zaštitu prirode, Zagreb i u Ličkim novinama, Gospić, br. 15, 391, 1969).
85. Opet o Plitvičkim jezerima i njihovoj zaštiti. Naše planine, Zagreb, god. XXI, str. 223, 1969.
86. Prilog etnogenezi nekih starohrvatskih rodova. Radovi Instituta JAZU u Zadru knj. XVI — XVII, 1969. Vidj i Povijest gra-

da Nina. Posebno izdanje Instituta JAZU u Zadru, str. 449, 1970.

87. Čovjek i voda u Krasu. Krš Jugoslavije, JAZU, Zagreb, knj. 6, str. 5, 1969.

2. Radovi iz medicinske geografije

1. Utjecaj geografske sredine na razvitak otolaringoloških oboljenja u Jugoslaviji. *Poljski Przeglad Otolaryngologiczni*, X, 1934, 3.
2. Biološko-medicinski problemi našeg planinskog sela. *Liječnički vjesnik*, god. 58, 1936.
3. Les fonds des maladies otolaryngologiques dans les regions montagneuses de la Yougoslavie. *Folia otolaryngologica orientalia*, vol. III, 1936, 89.
4. Prilog nosogeografiji Makedonije. *Geografski glasnik*, Zagreb, 1950, str. 61.
5. Istraživanje endemske gušavosti u bivšem bjelopoljskom srezu. *Medicinski zapisi*, Titograd 1957.
6. Djeluju li antropogeografski faktori strumogeno? II Jugoslovenski simpozij o endemskoj gušavosti, Zagreb, 1960, str. 127.
7. Istraživanje endemske gušavosti u gornjem Polimlju. *Ljetopis JAZU*, knj. 66, 1960, 327.
8. Die Rolle des Otologen in der Bekämpfung der endemischer Struma. *Monatsschrift für Ohrenhkd.*, Wien, 97, 1963, 225.
9. Prilog etnogenezi Legradskog kraja. U »Legrad—Prilog zdravstvenoj analizi jednog naselja«. *Zdravstvene novine*, 16, 1963, 117.
10. Utjecaj etnografskih elemenata na zdravstveno stanje naroda. *Liječnički vjesnik*, god. 87, 1965, 141.

3. Recenzije

1. R. Bađura: *Smučar*. Hrvatski planinar. Zagreb, god. XXI, str. 19, 1925.
2. R. Bađura: *Pohorje*. Hrvatski planinar. Zagreb, god. XXI, str. 92, 1925.
3. Karta Kraljevine Jugoslavije 1:100 000 sekcija Zabljak. *Narodna starina*, Zagreb, sv. 20, knj. VIII, str. 213, 1929.
4. A. Luburić: *Drobnjaci, pleme u Hercegovini*, Beograd 1930. *Narodna starina*, Zagreb, sv. 20, knj. VIII, str. 215, 1929.
5. »Skalin« alpinistički film »U kraljevstvu Zlatoroga«. *Hrvatski planinar*, Zagreb, god. XXVII, str. 313, 1931.
6. Zanimljiv domaći film o Triglavskom pogorju. *Jutarnji list*, Zagreb, 9. XI, 1932.
7. Primjer jedne nevaljale knjige. Prof. Dr. Dragan Zbožinek: *Naša Rivijera*, Zagreb, Binoza, Svjetski pisci, Cijena din. 50. *Jadranski dnevnik*, Split, god. II, br. 262, 9. XI; br. 264, 12. XI; br. 265, 13. XI; br. 266, 14. XI 1935.
8. »Mostar i Hercegovina« Proforskog društva. *Nova Evropa*, knj. XXX, str. 296, 1937.
9. J.A. Valšik: *Etudes anthropologiques sur les Monténégrins du Durmitor*. *Medicinski pregled*, Beograd, knj. XIII, br. 3, str. 59, 1938.
10. J.A. Schneider: *Sellabrücke und Konstitution*. *Medicinski pregled*, Beograd, knj. XIV, str. 58, 1939.
11. R. Bađura: *Gorski prehodi v luči ljudske geografije*. *Geografski glasnik*, Zagreb, str. 155, 1951.
12. *Planinarska karta Slovenije*. List 1. Julijske Alpe. *Naše planine*, god. IV, str. 347, 1952.
13. Zgaga-Gropuzzo: *Kroz visoke planine*. *Naše planine*, god. V, str. 51, 1953.
14. Bonatti: *Moje planine*. *Naše planine*, Zagreb, god. XVII, str. 135, 1965.

15. Avčin: Kjer tišina šepeta. Naše planine, Zagreb, god. XVII, str. 135, 1965.
16. Povodom jedne planinarske karte Prokletija. Naše planine, Zagreb, god. 18, str. 267, 1966.
17. Jedna dobra knjiga. Jadran. Vodič i atlas. Izdanje Jugosl. leksikografskog zavoda, Zagreb. Naše planine, Zagreb, god. XVIII, str. 223, 1967.
18. Potočnikovi »Susreti s planinama«. Naše planine, Zagreb, god. XXI, str. 77, 1969.

4. Nekrolozi

1. Prof. dr Miho Barada (1889-1957). Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, knj. 64, 139, 1960.
2. Prof. dr Ivo Rubić (1897-1961). Naše planine, god. XIII, str. 185, 1961.
3. Rudolfu Bađuri, učitelju i prijatelju na spomen. Naše planine, Zagreb, god. 15, str. 245, 1963.
4. Dr Drago Chloupek. Zbornik za narodni život i običaje JAZU, Zagreb, knj. 42, str. 769, 1964.
5. Prof. dr Ivo Rubić. Zbornik za narodni život i običaje JAZU, Zagreb, knj. 42, str. 765, 1964.
6. Novica Saulić (1888-1966). Zbornik za narodni život i običaje JAZU, Zagreb, knj. 43, str. 653, 1967.

5. Uredio knjige

1. Jadranske studije. Povodom III kongresa slovenskih geografa i etnografa (zajedno sa V. Tkalčićem), Zagreb 1930.
2. Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 54, Zagreb 1949.
3. Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti knj. 55, Zagreb 1949.
4. Zbornik za narodni život i običaje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 40, Zagreb 1962.
5. Zbornik za narodni život i običaje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 41, Zagreb 1962.
6. Zbornik za narodni život i običaje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 42, Zagreb 1964.
7. Narodnj običaj Ljelje-Kraljice (Gorjani Đakovština) kao historijski spomenik. Priredbe u okviru 100-godišnjice Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb 1967.
8. Zbornik za narodni život i običaje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 43, Zagreb 1968.

Napomena: Ova bibliografija akademika B. Gušića je izvod iz njegove cjelokupne bibliografije radova. Ovdje su uzeti u obzir samo antropogeografski i srodni radovi, a ispušteni su njegovi svi medicinski radovi.

M. Marković

70 GODINA PROFESORA DRA VLADIMIRA BLASKOVIĆA

Sedamdeset navršenih godina života i četrdeset pet godina neprekidnog nastavničkog, stručno-znanstvenog i stvaralački-publicističkog rada sveučilišnog profesora dra Vladimira Blaškovića neosporno su značajan jubilej života i plodnog rada tog poznatog i priznatog hrvatskog geografa.

Rođen 22. travnja 1901. u Karlovcu u učiteljskoj obitelji mije njao je s obitelji mjesta svog školovanja, pa je osnovnu školu polazio u Oroslavju, Zagrebu, Karlovcu i Mariji Bistrici, a gimnaziju u Zagrebu, Varaždinu, Bjelovaru i Koprivnici. Geografiju, geologiju s pet-

rografijom i biologiju je studirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1922 — 1926).

Kao srednjoškolski nastavnik (suplent i profesor) službovao je od 1926. sve do 1945. godine u Hrvatskoj Kostajnici, Pljevljima, Karlovcu, Bjelovaru, Banja Luci i Zagrebu. Nakon oslobođenja zemlje od 1945. do 1951. obavljao je razne prosvjetne dužnosti i bio šef kabineta ministra prosvjete NRH (1945 — 1947), zatim prosvjetni inspektor, direktor gimnazije u Zagrebu, povjerenik za prosvjetu i kulturu i šef školstva grada Zagreba.

U tih dvadeset pet godina plodnog nastavnčkog i prosvjetnog djelovanja, došao je do izražaja njegov stručni, pedagoški i prosvjetni mnogostruki interes, što se nije očitavalo samo u veoma uspješnom nastavničkom djelovanju već i u njegovoj angažiranosti kao naprednog društveno-političkog radnika i intelektualca. U javni društveni život stupa već kao srednjoškolac pa tu djeluje u rukovodstvu organizacije Jugoslavenske revolucionarne narodne omladine i 1918. kao dobrovoljac u narodnoj vojsci oslobođene Hrvatske. Ujedno je 1918/19. načelnik đачke samouprave u koprivničkoj gimnaziji. Za studentskih dana sudjeluje kao jedan od osnivača Ferijalnog saveza u Hrvatskoj, pa dalje kao tajnik akademskog kluba »Jurislaw Janušić«, tajnik Demokratskog studentskog kluba »Jugoslavija«, sekretar gradske i kotarske organizacije Samostalno-demokratske stranke u Koprivnici (1924 — 1925). Uz to stalno djeluje i u ostalim tadašnjim organizacijama naročito u Sokolu i Jadranskoj straži. Kao planinarski entuzijast i aktivan planinar osniva i vodi planinarske organizacije u Koprivnici i kasnije u Karlovcu.

Više godina bio je stalni dopisnik i suradnik lista »Novosti« (Zagreb, 1928 — 1941) i »Politike« (Beograd, 1935 — 1941), gdje je objavljivao vrlo mnogo informativnih vijesti i registracija, a javlja se publicističkim djelovanjem i literarnim sastavcima u časopisima »Savremenik« (Zagreb, 1923), »Kritika« (Zagreb, 1928), »Mladost« (Zagreb, 1927). Bio je urednik novina i časopisa: »Podravski glasnik« (Koprivnica, 1923), »Naša domovina« (Zagreb, 1928), »Podravske novine« (Koprivnica, 1930. i 1938 — 1940) i »Domaće ognjište« (Koprivnica, 1928).

U to vrijeme prof. Blašković mnogo putuje i tako povećava svoje nastavničko i geografsko iskustvo. Jugoslaviju je propješačio uzduž i poprijeko bilo sam, bilo s učenicima ili planinarskim ekskurzijama i pohodima. Već je zarana uočio da vrstan i pravi geograf treba da svoje spoznaje o značenju pojedinih regija stječe u samom geografskom prostoru. Tako je i učio svoje učenike i kasnije suradnike

i studente da svoja teoretska znanja stalno provjeravaju i upotrijebavaju na terenu. Njegova je stalna motivacija i parola da geograf bez kretanja i zapažanja u geografskom prostoru zapravo i nije dobar stručnjak. Osim Jugoslavije poznaje skoro sve prostore Evrope, naročito one u alpskim zemljama. Upoznao je Tursku i Levant, kao i mediteransku obalu Afrike (Alžir i Tunis).

U toku neprijateljske okupacije došao je ponovno do izražaja njegov napredni stav, pa je za čitavo vrijeme rata aktivno surađivao u NOP-u i nastojao što časnije vršiti svoju patriotsku dužnost. 1943. godine zbog toga je bio u ustaškom zatvoru.

Veliko društveno-političko djelovanje prof. Blaškovića je naročito iza oslobođenja, pa je kao član SKJ i SSRNJ veoma aktivno djelovao u raznim društveno-političkim aktivnostima kao narodni odbornik (Medveščak, Zagreb), predsjednik Savjeta za prosvjetu i kulturu Zagreba, u Savezu kulturno-prosvjetnih društava, RKUD »Pavao Markovac«, Planinarskom savezu Hrvatske, kao predsjednik Društva prijatelja muzike, kao dugogodišnji gospodarski tajnik Matice Hrvatske i dr.

Od 1947. suosnivač je i član Geografskog društva Hrvatske, a niz godina je bio član Upravnog odbora GDH. Sudjeluje u nizu kongresa geografa Jugoslavije gdje podnosi razne izvještaje i referate. Bio je član Nacionalnog komiteta za geografiju FNRJ (1958 — 1960), član Komisije za naučno istraživanje krša JAZU i suosnivač i predsjednik Speleološkog društva Hrvatske (1963 — 1970).

Dolaskom na Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu 1951. godine počinje drugi dio njegova razvoja i djelovanja. Od 1951. godine je predavač, 1958. docent, 1963. izvanredni profesor i 1970. godine redovni profesor tog fakulteta, gdje radi sve do jeseni 1971. kada odlazi u zasluženu mirovinu. Ranija široka društveno-politička i publicistička djelatnost prof. Blaškovića nije bila zapreka, da on svojim znanstvenim i stručnim radom ne stekne istaknuto mjesto u razvijanju ekonomske geografije i da pre-

ma svojim idejama i istraživanjima razvije tu disciplinu na tom fakultetu i kod nas. On ističe važnost ekonomsko-geografskih istraživanja u rješavanju problema koje naš društveni razvoj stavlja pred nauku i gospodarski razvoj Jugoslavije. Time je prof. Blašković pomogao da se ekonomska geografija sve više aktualizirala i razvijala u samostalnu znanstvenu granu sa svojim specifičnim zadacima i istraživačkim metodama.

Već je njegov prijevod djela A. Melika »Jugoslavija« (Zagreb, 1952) predstavljao poseban događaj u razvoju naše nastavno-geografske problematike, jer je tim prijevodom omogućio širim krugovima da se upoznaju sa prvom poslijeratnom knjigom o Jugoslaviji koja je u to vrijeme izvršila jak utjecaj prije svega na nastavu geografije i na daljnje radove na geografiji Jugoslavije. Istim su ciljevima poslužila njegova scripta »Elementi opće ekonomske geografije« (1960) u kojima je za potrebe studija obradio niz najbitnijih osnova ekonomsko-geografskog promatranja i istraživanja prostora.

Najznačajnije njegovo djelo je »Ekonomska geografija Jugoslavije« koje je do danas doživjelo tri izdanja (Zagreb, 1962, 1967. i 1970) i jedan prijevod pod naslovom »Jugoslavija segodnja« (Progres, Moskva, 1970). To je djelo prije svega veoma koristan visokoškolski udžbenik i priručnik svima koje zanimaju elementi, faktori i višestruko složeni ekonomski problemi naše zemlje. Autor je u definiciji predmeta i zadataka ekonomske geografije ukazao kako se ekonomska geografija kao samostalna disciplina može uključiti u rješavanje različitih pitanja koje svakodnevno traži gospodarski razvoj u nas i u svijetu. Autor inzistira da ekonomska geografija treba proučavati uvjete razmještaja ljudskih proizvodnih aktivnosti pod čime podrazumijeva određene zakonitosti koje uvjetuju razmještaj proizvodnje u međuzavisnosti od određenih društvenih i prirodnih uvjeta. Prof. Blašković nastoji u tom djelu vrednovati ekonomsko značenje elemenata fizičke geografske sredine, pa problematiku razmještaja proizvodnje pristupa s njenog teritorijalnog as-

pekta. Težište ovog djela je na objašnjavanju relevantne ekonomsko-geografske faktografije i na jasnoj deskripciji onih ekonomsko-geografskih elemenata i faktora koji uvjetuju razumijevanje temeljnih determinanata u prostornom razmještaju proizvodnih snaga.

Problematici ekonomske regionalizacije Jugoslavije autor je pristupio oprezno kao zasad još uvijek složenom i otvorenom pitanju. Stoga je prikaz prostornog regionalnog razmještaja proizvodnih snaga izvršio prema federativnoj podjeli zemlje, tj. na šest samostalnih socijalističkih republika.

Ostala znanstvena djela Vladimira Blaškovića odnose se na monografske ekonomsko-geografske studije manjih teritorijalnih jedinica (Đurđevački pijesci i oblici njihovog poljoprivrednog iskorištavanja; Hrvatsko zagorje; Gospodarsko-geografske oznake Suska; Geografske oznake Crnogorskog primorja; Osnovne geografske oznake Karlovca; Temeljne geografske oznake Vukomeričkog pokuplja; Gorski kotar i dr.).

Niz ostalih radova koje je objavio predstavljaju ga kao stručnjaka s velikim i produbljenim znanstvenim i pedagoškim iskustvom koje je stekao u svom dugogodišnjem nastavničkom radu. Velik je udio prof. Blaškovića i u leksikografskom radu, pa je tako za Enciklopediju Jugoslavije obradio oko 100 naslova (pojмова), za Pomorsku enciklopediju oko 40, za Priručni leksikon (Nakladni zavod Znanje, Zagreb) oko 360 naslova, a za Sovjetsku enciklopediju (Moskva) izradio je kompleksni prikaz SR Hrvatske. Nadalje, u malone 50 godina književne i publicističke djelatnosti objavio je još preko 300 članaka, feljtona, priloga, kritika, recenzija i ostalih napisa iz raznih područja kulture, umjetnosti i društvenog života. Taj se broj napisa iz dana u dan povećava, jer veoma aktivno i plodno djeluje i danas.

Uz njegovu naučnu i stručnu fizionomiju treba istaknuti njegovu stalnu aktivnost u raznolikim društveno-političkim organizacijama, pa je njegov rad ostao zapažen i dobio raznovrsna priznanja. Ta aktivnost protizlaza je iz njegove svestrane aktivnosti, svojstvene njego-

voj ličnosti koja se poptuno predala na izgradnju nove i naprednije

društvene zajednice Hrvatske i Jugoslavije.

Popis izabranih najvažnijih znanstvenih i stručnih radova prof. dra V. Blaškovića

1. Đurđevački pijesci i oblici njihovog poljoprivrednog iskorištavanja; Ekonomski fakultet Sveučilišta, Zagreb 1957. (disertacija)
2. Hrvatsko zagorje; Ekonomski fakultet Sveučilišta, Zagreb 1958. (habilitaciona rasprava)
3. Lijepa naša domovina; Mala naučna knjižnica Hrv. prirodoslov. društva, Zagreb 1948. sv. 29
4. Geografia fisica della Croazia; Piccola Biblioteca di cultura, Zagreb
5. Zemljopis Kine; Mala naučna knjižnica Hrv. prirod. društva, Zagreb 1949.
6. Planinarstvo u Hrvatskoj; Planinarski savez Hrvatske, Zagreb 1955.
7. Nafta; Knjižnica »Prirode«, Zagreb 1959.
8. Elementi opće ekonomske geografije; scripta, Sveučilište u Zagrebu, 1960. (suautor ing. M. Hubenić)
9. Ekonomska geografija Jugoslavije; udžbenik-priručnik, Birozavod, Zagreb 1962.
10. Ekonomska geografija Jugoslavije; 2. izdanje, Informator Zagreb 1967. Ekonomska biblioteka III kolo br. 2—3
11. Ekonomska geografija Jugoslavije; 3. izdanje, Informator, Zagreb 1970. Ekonomska biblioteka VI kolo, br. 2—3
12. Jugoslavija segodnja (Jugoslavija danas); Progres, Moskva 1970.
13. Borba za vodu Nila; Domaće ognjište, Koprivnica 1928.
14. O vulkanizmu; Domaće ognjište, Koprivnica 1928.
15. Uzroci potresima na Balkanu, Domaće ognjište, Koprivnica 1928.
16. Velika Ljubišna; Hrv. planinar, Zagreb 1930.
17. Heroji Arktika; Novosti, Zagreb 18. III 1934.
18. Dardaneli, Novosti, Zagreb 5. VII 1936.
19. Carigrad; Hrv. planinar, Zagreb 1937.
20. Izmir-Smirna, Novosti, Zagreb 19. IV 1937.
21. Pedagoško značenje školskih ekskurzija; Javnost, Beograd 1937.
22. Pitanje materijalnih potreba srednjih škola; Glasnik Jug. profesorskog društva, Beograd 1937.
23. Hidrotehnički radovi na Dravi; Vidici, Beograd 1939.
24. Aktuelan problem morskoga tjesnaca Dardanela; Novosti, Zagreb 12. III 1941.
25. Sovjetski Arktik; Priroda, Zagreb 1946.
26. Antarkt; Priroda, Zagreb 1946.
27. Energetska vrela Sovjetskog Saveza; Naprijed, Zagreb 6. XI 1947.
28. Privredni razvitak Sovjetskog Saveza; Narodni list, Zagreb 7. XI 1950.
29. Nafta pod našim tlom, NIN, Beograd 10. V 1953.
30. Stari grad na Vrbasu i Plivi; Naše planine, Zagreb 1953.
31. Zlatni grad na Vltavi; Zemlj. čitanka, Školska knjiga, Zagreb 1954.
32. Uz obalu stare Numidije; Zemlj. čitanka, Školska knjiga, Zagreb 1954.
33. Ležišta i proizvodnja nafte u Jugoslaviji; Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta, Zagreb 1955.
34. Porječje Save izvan Jugoslavije; Geogr. horizont, Zagreb 1955.
35. Stanovništvo Italije; Geogr. horizont, Zagreb 1956.
36. Melioracija Pelagonije; Geogr. horizont, Zagreb 1956.
37. Nekoliko podataka o Austriji; Geogr. glasnik, Zagreb 1956.
38. Stanovništvo i proizvodnja Francuske Ekvatorijalne Afrike; Geogr. glasnik, Zagreb 1956.
38. Gospodarsko-geografske oznake Suska; JAZU, Zagreb 1957.
40. Prostor i reljef Hrvatskog zagorja; Naše planine, Zagreb 1958.
41. Hrvatsko zagorje — prirodne oznake, demografska i gospodarska

struktura; Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta, Zagreb 1957.

42. Nafta u suvremenom svijetu; Vjesnik, Zagreb 3—9 VIII 1958. (6 članaka)

43. Gorski kotar; Geogr. horizont, Zagreb 1959.

44. 50-godišnjica otkrića Sjevernog pola; Geogr. horizont, Zagreb, 1959.

45. Hrvatsko zagorje nekad i danas; Zagorski kalendar, Zagreb, 1960.

46. Gospodarske oznake Gorskoga kotara; Matica, Zagreb 1960.

47. Živa i progresivna stvarnost, Ekonomsko-geografske značajke Karlovca i njegova kotara; Matica, Zagreb 1960.

49. Značajnija ležišta pijeska u NR Hrvatskoj; Priroda, Zagreb 1960.

50. Razvitak i oznake reljefa Jugoslavije; Naše planine, Zagreb 1961.

51. Gospodarske oznake Crnogorskog primorja; Geogr. horizont, Zagreb 1962.

52. Problem i smolarenja na Đurđevačkim pijescima; Geogr. glasnik, Zagreb 1962.

53. Geografske karakteristike turizma u Jugoslaviji; Zbornik VI kongresa geografa FNRJ, Ljubljana, 1962.

54. Turistički značaj zagorskih toplica; Zagorski kalendar, Zagreb, 1963.

55. Problem upisa studenata na fakultete, visoke i više škole u NR Hrvatskoj; Izvršno vijeće Sabora, Zagreb 1963.

56. Prirodne oznake Đurđevačkih pijesaka; Geogr. glasnik, Zagreb 1963.

57. Osnovne geografske oznake Karlovca; Zbornik Gradskog muzeja, Karlovac 1964.

58. Problem i agrarne proizvodnje u krškim poljima Dinarida; Zbornik VII kongresa geografa SFRJ, Zagreb 1964.

59. Nastava geografije na stručnim fakultetima i visokim školama; Zbornik VII kongresa geografa SFRJ, Zagreb 1964.

60. Stručni vodič terenskog dijela VII kongresa geografa SFRJ (Zagreb — Plitvička jezera); Geogr. društvo Hrvatske, Zagreb 1964.

61. Stručni vodič terenskog dijela IV međunarodnog speleološkog kongresa u Jugoslaviji (Kvarnerska rivijera, Gorski kotar, Kordun); Speleološki savez Jugoslavije, Ljubljana 1965.

62. Prirodne nauke u doba hrvatskog narodnog preporoda; Kolo, Zagreb 1966.

63. Temeljne geografske oznake Vukomeričkog pokuplja; Geogr. glasnik, Zagreb 1967.

64. Izdavačka djelatnost geografske literature; Udruženje izdavača i knjižara Jugoslavije, Beograd 1968.

65. Sjećanje na Sandžak; Naše planine, Zagreb 1953.

66. Sandžački kaleidoskop; Naše planine, Zagreb 1955.

67. Nova karta Gorskoga kotara; 68. Perspektive tehničkog razvitka Jugoslavije s osobitim osvrtom na poljoprivredu; Glavni odbor Narodne tehnike NRH, Zagreb, 1958.

69. Milan Senoa — Povodom devedesete godišnjice njegova života; Geogr. glasnik, Zagreb 1960.

70. Zvonimir Petek (nekrolog); Geogr. glasnik, Zagreb 1962.

72. Anton Melik (nekrolog); Geogr. glasnik, Zagreb 1966.

73. Turistička valorizacija prirodnih i društvenih osobitosti Slavonije; Zbornik radova znanstvenog skupa Slavonije i Baranje u Osijeku; JAZU, 1970.

M. Sašek

25 GODINA POSTOJANJA I DJELOVANJA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE 1947—1972.

Ove godine navršava se četvrt stoljeća postojanja i djelovanja Geografskog društva Hrvatske. Prije 25 godina na inicijativu geografa i prijatelja geografske nauke pokrenuta je akcija za osnivanje Geografskog društva sa sjedištem u Zagrebu. Osnivačka skupština održana je 21. travnja 1947. godine uz prisustvo velikog broja zainteresiranih. Skupštinu je u ime inicijativnog odbora otvorio prof. dr. Josip Roglić koji je među ostalim rekao »... Sastali smo se da osnujemo Geografsko društvo, što je ne samo potreba geografske nauke, već i kulturna i praktična potreba hrvatske sredine uopće. Geografsko društvo će osobitu pažnju posvetiti srednjoškolskim nastavnicima i surađivati sa školskim vlastima priređivanjem stručnih kurseva, stručnih ekskurzija, rasprava o školskom radu, programu i udžbenicima...«

Tokom 25 godina Geografsko društvo Hrvatske vršilo je zadaću koju je preuzelo osnivanjem, preko sastanaka, seminara, kongresa, časopisa Geografskog glasnika i Geografskog horizonta kao i preko oganaka Društva u većim mjestima naše republike.

Članstvo Geografskog društva Hrvatske variralo je od osnutka pa do danas. U godini osnutka članstvo je bilo malobrojno (57) ali je već slijedeće godine poraslo na 379. Od 1948. do 1962. godine broj članova kretao se između 300 i 400 osoba. Danas broj članova Geografskog društva iznosi oko 300 osoba. Ukupan broj članova koji je prošao kroz Društvo u toku 25 godina njegovog postojanja procjenjuju se na oko 2 000.

U pravilima Društva koja su donijeta prilikom osnivanja stoji da će članovi društva primati besplatno glasilo Društva. Geografski glasnik svojom aktuelnošću pridonosi indirektno povećanju članstva.

Upravni odbor kao uže tijelo Društva u proteklih 25 godina, a kroz 10 mandatnih razdoblja primjenjuje načelo rotacije. Kroz Upravni odbor u tom razdoblju prošlo je ukupno 70 članova.

Sastanci društva koji se održavaju ponedjeljkom, od osnutka pa do danas ostali su jedan od osnovnih oblika društvene djelatnosti. Predavanja naučnog karaktera, te struktura predavača ukazuju na raznovrsnost tema i internacionalizam predavača. Iako je zapaženo smanjenje broja prisutnih na sastancima, u prosjeku na predavanjima prisustvuje oko 25—30 slušača, to ne znači i smanjenje kvalitete predavanja. Česti posjetioci predavanja jesu i studenti koji čine mladak društva.

Seminari se održavaju dva puta godišnje. Zimski seminar koji se održava u Zagrebu za vrijeme prekida nastave veoma je dobro posjećen.

Terenski seminari koji se većinom održavaju ljeti imaju zadatak da upoznaju učesnike sa suvremenom geografskom problematikom pojedinih dijelova naše zemlje. Posebno je značajna suradnja Geografskog društva Hrvatske sa Zavodom za unapređenje stručnog i osnovnog obrazovanja. Rezultat takve suradnje je realizacija uspješnih zimskih i ljetnih seminara. Tokom 25 godina Geografsko društvo Hrvatske organiziralo je 34 terenska izlaska u razne krajeve Jugoslavije te 4 stručne ekskurzije u inozemstvo.

Godišnje skupštine Geografskog društva Hrvatske održavaju se poslije zimskog seminara kada je i najviše članova Društva prisutno u Zagrebu. To je ujedno i prilika da se podnese godišnji izvještaj o radu Društva te da se izmjene iskustva.

Na Nacionalnim geografskim kongresima Geografsko društvo Hrvatske uvijek je zastupljeno brojnim delegatima. Do sada je naše Društvo organiziralo dva kongresa, prvi i sedmi, a članovi Društva pripremaju se i za sudjelovanje na slijedećem X kongresu geografa.

Izdavačka djelatnost Geografskog društva Hrvatske sastoji se u izdavanju dvaju časopisa, Geografskog glasnika i Geografskog horizonta. Geografski glasnik kao naučni i stručni časopis Društva tiska se danas u oko 1 000 primjeraka. Jedan dio izdanja podijeli se članovima Geografskog društva Hrvatske za članske uloge, a oko 200 komada šalje se kao razmjena za strane i domaće slične publikacije. Na taj način Geografsko društvo Hrvatske stvorilo je vrijednu biblioteku stranih i domaćih publikacija.

Geografski horizont kao nastavno-stručni časopis, praćenjem suvremenih zbivanja u svijetu, ima u nastavi geografije na srednjim i stručnim školama velik značaj. Geografski horizont tiska se sada u 6 500 primjeraka. Glavnina časopisa se prodaje u SR Hrvatskoj a znatna količina našla je prođu i u SR Bosni i Hercegovini, SR Srbiji i SR Makedoniji. Oko 100 komada zamjenjuje se za strane i domaće časopise.

Ogranci Geografskog društva Hrvatske osnovani su gotovo u svim većim gradovima naše republike, no čini se da njihov rad većinom ovisi o radu i zalaganju pojedinaca.

Na kraju je potrebno istaknuti i nove oblike rada Društva koji sve više dolaze do izražaja. Ove godine Društvo je potpisalo pristup

zajednici »Nauka mladima« SR Hrvatske a značajan je i rad članova Društva koji se kao suradnici javljaju o aktivnostima drugih institucija.

Prilikom skromne proslave 20-godišnjice održane 1967. godine bilo je govora o do tada prijednom putu i rezultatima rada našeg Društva.

Danas, pet godina kasnije možemo kazati da je djelovanje našeg Društva ostalo uglavnom u ranijim okvirima. Ono nije prošireno kao što nije znatnije ni povećan broj članova Društva. Iako u nekim oblicima društvene aktivnosti kao što su redoviti sastanci u Zagrebu i redoviti sastanci i rad ogranaka, postoji očigledno slabljenje, bilo je jačanja u drugim. Postepeno rastuće učešće članova Društva na redovito godišnje organiziranim seminarima, zimskom i ljetnom, očito pokazuje da taj oblik djelovanja najbolje povezuje naše članstvo. Naše publikacije Geografski glasnik i Geografski horizont odražavaju djelomično nastojanje geografa da unaprijede razvoj geografske misli, potaknu interes za aktuelnu geografsku stvarnost naše okolice društvene zajednice i svijeta i doprinesu širenju geografskih saznanja. Očito je da Geografsko društvo Hrvatske, slično mnogim drugim stručnim društvima vrši svoju funkciju u našoj zajednici bez velikog publiciteta. To nipošto ne znači da je ta funkcija od malog značenja. Ona je naprotiv izvanredno značajna. Ona zato obavezuje. Prvenstveno sve naše članstvo. Ako treba povodom 25-godišnjice nekome uputiti čestitke — to su u prvom redu naši redoviti članovi. Ako treba tim povodom nekog upozoriti na važnost Geografskog društva, to će biti prvenstveno geografi. Geografi u našim mnogobrojnim školama i geografi u drugim ustanovama od kojih mnogi, nažalost, nisu naši članovi.

V. Mikačić

GEOGRAFSKI GLASNIK (1947 — 1970.)

Broj članaka objavljenih iz problematike SRH	Broj autora iz SRH	Broj autora iz ostalih republika	Broj autora iz inozemstva
86	47	5	10

GEOGRAFSKI HORIZONT (1955 — 1971.)

Broj članaka objavljenih iz problematike SRH	Broj autora iz SRH	Broj autora iz ostalih republika	Broj autora iz inozemstva
17	20	26	2

RADOVI INSTITUTA ZA GEOGRAFIJU SVEUČILISTA U ZAGREBU
1958 — 1971.)

Broj članaka objavljenih iz problematike SRH	Broj autora iz SRH	Broj autora iz ostalih republika	Broj autora iz inozemstva
15	13	—	—

KRS JUGOSLAVIJE (1957 — 1972.)

Broj članaka objavljenih iz problematike SRH	Broj autora iz SRH	Broj autora iz ostalih republika	Broj autora iz inozemstva
42	48	9	—